

תוכנית הקורס ורשימת קריאה לקורס

סמסטר 1 שנה 2019

בית ספר: בית ספר הארי רדזינר למשפטים LL.B.

תיאוריות של המשפט הפלילי וגבולותיו

מרצים/ות:

ד"ר גליה שניבויים galia.schneebaum@runi.ac.il

מספר הקורס:	10482	סוג הקורס:	סמינריון	שעות שבועיות:	2	נקודות זכות:	2
דרישות הקורס:	עבודה מסכמת	קוד קבוצה:	191104821	שפת לימוד:	עברית		

תנאי קדם

קדם:

4 - אנגלית למשפטים - מתקדמים ב' או 10061 - אנגלית משפטית למצטיינים

נושאי הקורס

תיאוריות של קרימינליזציה (הפללה), תיאוריה של "החלק הספציפי" של הקוד הפלילי, תיאוריה ביקורתית של הפללה, עקרון הנזק, הבחנה בין עבירות ליבה לעבירות אסדרתיות, הפללת מוסר

מטרות הקורס

מטרת הקורס היא להכיר את העקרונות והשיקולים המנחים, או הצריכים להנחות, את ההפללה של מעשים מסוימים לעומת התנהגויות שאינן חוצות את רף הפלילות ולבחון עקרונות אלה באופן קונטקסטואלי בתחומים שונים של הפללה.

- **הערה כללית:** באחריותכם/ לעמוד בכלל ההנחיות והמועדים להלן. **אי-עמידה בהנחיות עלולה לגרור פגיעה בציון. לא יינתנו תזכורות אישיות.**
- **עד מפגש מספר 3:** בחירת נושא והגדרה ראשונית של שאלת המחקר. בתחתית ההנחיות ניתן למצוא רשימת נושאים כללית, שמתוכם ניתן להגדיר שאלת מחקר. עם זאת, בהחלט מומלץ לחשוב על נושאים נוספים. מקוריות הנושא עשויה לבוא בחשבון בעת בדיקת העבודה. **כדי למנוע כפילויות, הנושאים המוצעים הינם בבחינת "כל הקודם זוכה". ככלל, לא תתאפשר בחירה של נושא על ידי יותר מסטודנט/ית אחת, אלא אם כן שאלות המחקר הספציפיות שונות באופן מהותי זו מזו.** יש לקבל אישור מהמרצה לבחירת הנושא והגדרת שאלת המחקר. האישור יתבצע באמצעות שליחת מייל למרצה המגדיר:

1. את הנושא
2. שאלת המחקר
3. יש לציין את תאריך הרפרט אליו את/ה משובצת/ת

על המייל להישלח למרצה עד מפגש מספר 4

שלב ב': לקראת הרפרט

- **מהותו של רפרט:** הרפרט הינו פרזנטציה שאורכה כ-15 דקות, ובסופה דיון קצר בהשתתפות הכיתה שאורכו כ-10 דקות. במהלך הרפרט יש להציג את שאלת המחקר, חומר יסוד רלוונטי ואת העבודה המחקרית שנעשתה עד לאותו מועד. לרפרט שתי מטרות עיקריות: **(א) שיפור המחקר:** קבלת משוב ראשוני בעניין שאלת המחקר, כיווני מחקר אפשריים ורעיונות; **(ב) ניסיון בהצגת חומר אקדמי:** מדובר בחוויה מאתגרת ומעצימה, אשר תקנה לכם/ן ניסיון שישימש אתכם/ן בעתיד.
- **מועדי הרפרט וסדר ההצגה:** הצגת הרפרטים תתחיל **במפגש 7 (כפוף למספר הסטודנטים בסמינר)**, כאשר בכל מפגש יוצגו שלושה-ארבעה רפרטים. **סדר ההצגה, לפי תאריכים, ייקבע בהנרלה.** כדי לשמור על שוויון, בעת הערכת הרפרטים יובא בחשבון הזמן שניתן להכנתם (כלומר, ברור שרפרט בשבוע 13 יידרש לעמוד בסטנדרטים גבוהים יותר, מבחינת העומק המחקרי, מאשר רפרט בשבוע 7). **החלפה במועדי הרפרט יכולה להתבצע בהסכמה הדדית בין המחליפים ובאישור המרצה.**
- **לקראת הרפרט** יש להכין מסמך (עד עמוד) ובו סקירה של עיקרי הדברים שיוצגו ברפרט. **המסמך יופץ לכלל הכיתה, ועליו להישלח למרצה עד יום חמישי בשבוע שלפני הרפרט. על כלל המשתתפים לקרוא את המסמכים לפני המפגש ולחשוב על שאלות לשלב הדיון.**

שלב ג': העבודה המחקרית

1. כללי וטכני :

- **על עבודת המחקר להיות עצמאית לחלוטין, תוך הקפדה מדוקדקת על הפניה למקורות. הפניות צריכות להצביע, ככלל, לעמודים או סעיפים ספציפיים מתוך המקור. למען הסר ספק,** הסתמכות על מקור כלשהו ללא הפניה אינה רק עניין מקצועי, אלא מהווה חוסר תום לב אקדמי (למעשה, זו העתקה לכל דבר). במקרה של ספק, עדיף תמיד להפנות.
- **הקפדה על מבנה וניסוח!** תנאים הכרחיים לעבודה מוצלחת הינם מבנה בהיר וניסוח

מוקפד וברור. ללא ניסוח בהיר, פעמים רבות, הרעיון שלכם/ן – טוב ומקורי ככל שיהיה – לא יעבור. הקפידו לקרוא כל פסקה.

- **על עבודת המחקר להתבסס על מקורות אקדמיים – כלומר ספרים ומאמרים – ועל מקורות משפטיים ראשוניים (חקיקה ופסקי-דין, ישראלים ובמידת הצורך זרים).** לצורך איתור המקורות יש לגשת למאגרי המידע של הספרייה (מאגרים ישראלים כגון נבו, ומאגרים זרים כגון Heinonline או לקסיס). יודגש: מקורות אינטרנטיים פתוחים כגון ויקיפדיה עשויים לסייע מאד בניבוי ידע כללי ובתמונת מצב ראשונית, אך הם אינם, בפני עצמם, מקורות אקדמיים. מכל מקום, כאשר אתם דנים במקור ראשוני, יש להביא את המקור עצמו ולא מקור משני שמסתמך עליו ומסכם אותו.
- **עבודת המחקר לא תעלה על 10,000 מילים, לא כולל הערות שוליים, שער, תוכן העניינים וביבליוגרפיה.** הערות השוליים ישמשו להפניות בלבד; אין לכלול בהן חומר מהותי.
- **יש לערוך את הערות השוליים בהתאם לכללי האזכור האחיד. אי-עמידה בכללים תגרום פגיעה בציון. הערות שוליים יופיעו בתחתית העמוד.**
- **יש להקפיד על שימוש בפסקאות, עם טאב בתחילת כל פסקה.** יש לחלק את העבודה לפרקים ותתי-פרקים, לפי הנדרש, ולמספר אותם.
- **יש להדפיס ולכרוך את העבודה. השתמשו בפונט דיוויד 12, ברווח של 1.5 שורות. בנוסף לעותק מודפס, יש להגיש עותק של העבודה באי-מייל.**
- **מועד הגשה:** על פי תקנון הלימודים.

2. מבנה העבודה:

על העבודה, ככלל, להיות בנויה בהתאם לאמור להלן. עם זאת, מדובר אך בהנחיות כלליות, כאשר את מבנה העבודה המפורט והחלוקה הפנימית יש לקבוע על פי צרכי העבודה הספציפית.

1. **שער:** שם המוסד, שם הסמינר והמרצה, שם המגישה/ ות.ז., תאריך, מספר מילים.
2. **תוכן עניינים מקושר** (מפנה לעמוד הרלוונטי) על בסיס פרקים ותתי פרקים.
3. **מבוא:** תיאור שאלת המחקר (הסוגיה שבבסיס העבודה); מה חשיבותה של השאלה; פירוט מהלך הטיעון ("מפת דרכים" של העבודה, לפי הפרקים). ככלל, את המבוא יש לכתוב לאחר סיום העבודה.
4. **גוף העבודה:** גוף העבודה יכול תיאור מפורט של השאלה אותה בדקתם, מדוע היא מתעוררת, מדוע היא חשובה ומעניינת. השאלה צריכה להתייחס למשפט הפילי הישראלי! היא יכולה להתייחס לפרשנותה של עבירה קיימת, לצורך בביטולה של עבירה קיימת, לצורך בחקיקתה של עבירה חדשה וכיו"ב. בחלק זה יש להציג את הדיון הקיים או הפרקטיקה הנוהגת בנושא שאלת המחקר, כפי שאלו משתקפים במקורות ראשוניים ובכתיבה אקדמית.
5. **גוף העבודה – המשך:** לאחר הצגת השאלה והדיון הנוהג בסוגיה, צריכה העבודה לכלול ניתוח המציג חשיבה עצמאית שלכם. זו יכולה להיות ביקורת של הדיון המצוי, או הפרקטיקה המצויה, או ביקורת של צורת-חשיבה מקובלת בתחום זה. בהצגת הביקורת יש לערוך סינתזה בין הכתיבה הביקורתית האקדמית בעניין, לבין עמדתכם/ן המנומקת והמבוססת. יש להקפיד להציג מחלוקות ועמדות הסותרות את טיעונכם/ן באופן הוגן, ולהתמודד עמן. הצגת "נקודות התורפה" של הטיעון והתמודדות עמן מחזקת את הטיעון.
6. **סיכום:** הצגה קצרה של המהלך שעשיתם/ן בעבודה ושל מסקנותיכם/ן. ניתן (לא

חובה) להרחיב ביחס להשלכות או שאלות שונות פתוחות למחקר נוסף, וכדומה.
7. **רשימה ביבליוגרפית:** מחולקת לפי ספרים, מאמרים, פסקי דין ודברי חקיקה, ומסודרת פי א-ב של שם משפחה של המחבר/ת, ושנים במקרה של פסיקה וחקיקה. אין לכלול בביבליוגרפיה מקורות שלא מופיעים בהערות השוליים. להבדיל מהערות שוליים, ברשימה ביבליוגרפית אין צורך להפנות לעמודים/סעיפים ספציפיים במקורות. מטרת הביבליוגרפיה היא לתת תמונה כללית של מגוון המקורות שלכם. **יודגש:** הרשימה הביבליוגרפית לא מחליפה הפניות לאורך העבודה.

רשימת קריאה

רשימת הקריאה

**** החומרים המסומנים בכוכבית הם קריאת רשות ****

שיעור מס' 1: מבוא - תיאוריה של 'החלק הספציפי' של הקוד הפלילי

חוק העונשין התשל"ז-1977 – חלק ב': עבירות.

אסף הרדוף "טיעון חוקתי נגד הפללה – על גבולות המשפט הפלילי וגבולות פסקת ההגבלה" **משפטים** מב 243 (2012), עמ' 243-253.

*Duff and Green (ed.) *Defining Crimes: Essays on the Special Part of the Criminal Law* (2005), pp. 1-20

שיעור מס' 2: עקרון הנזק והגישה המינימליסטית להפללה

Ashworth & Horder, *Principles of Criminal Law* (7th ed. 2013), pp. 28-35

*Joel Feinberg, *The Moral Limits of the Criminal Law*, Vol. 3, *Harm to Self* (1984), pp. 3-27.

שיעור מס' 3: משפט פלילי ומוסר

אמנון רובינשטיין **אכיפת מוסר בחברה מתירנית** (שוקן, 1975) עמ' 43-52 ('היכוח דבלין-הארט')

*Emile Durkheim, *The Division of Labor in Society* (1893), pp. 70-85

שיעור מס' 4: זכויות ואוטונומיה

Alan Brudner, *Agency and Welfare in the Penal Law*, in *The Unity of the Common Law – Studies in Hegelian Jurisprudence* (1995) p. 211-240

שיעור מס' 5: רווחה וקהילה

Ashworth & Horder, *Principles of Criminal Law* (7th ed. 2013), pp. 22-27

Alan Brudner, *Agency and Welfare in the Penal Law*, in *The Unity of the Common Law – Studies in Hegelian Jurisprudence* (1995) pp. 244-260

*Francis B. Sayre, *Public Welfare Offences*, 33 *Colum. L. Rev.* 1933) 55) pp. 55-62; 67-70

שיעור מס' 6: תיאוריה ביקורתית של הפללה

P. Hudson, *Punishing the Poor: A Critique of the Dominance of Legal Reasoning in Penal*

Policy and Practice, in A. Duff (ed.) *Penal Theory and Practice* (1994)

Bernard E. Harcourt, *The Collapse of the Harm Principle*, 90 *J. Crim. L. & Criminology* 109 (1999) pp. 109-138, 147-154

מקורות נוספים (קריאת רשות):

ש"ז פלר, יסודות בדיני העונשין (שלושה כרכים: 1984, 1987, 1992).

יורם רבין ויניב ואקי, דיני עונשין (מהדורה שלישית, 2014).

יובל לוי ואליעזר לדרמן, עיקרים באחריות פלילית (1981)

יעקב קדמי, על הדין בפלילים: חוק העונשין- הדין בראי הפסיקה (2004, 2012)

Model Penal Code and Commentaries (American Law Institute, 1980-1985)

Rollin M. Perkins & Ronald N. Boyce, *Criminal Law* (Mineola, N.Y.: Foundation Press, 3rd edition, 1982)

Sanford H. Kadish, Stephen J. Schulhofer & Rachel E. Barkow, *Criminal Law and Its Processes: Cases and Materials* (10th ed. 2017)

Joel Feinberg *The Moral Limits of the Criminal Law* (1984) Vol.1-4

Ian Loveland (ed.) *Frontiers of Criminality* (1995)

George Fletcher, *Basic Concepts of Criminal Law* (1998)

Michael Moore, *Placing Blame: A General Theory of the Criminal Law* (1997)

Douglas Husak, *Overcriminalization* (2007)

A. Brudner, *Punishment and Freedom* (2009)

A.P. Simester and A. Von Hirsch, *Crimes, Harms, and Wrongs* (2011)

Lacey, Wells and Quick, *Reconstructing Criminal Law: Text and Materials* (4th ed. 2010)

Criminalization: The Political Morality of the Criminal Law (R A Duff, Lindsay Farmer, S E Marshall, Massimo Renzo, and Victor Tadros eds. 2014)

Lindsay Farmer, *Making the Modern Criminal Law: Criminalization and Civil Order* (2016)